

ביוגרפיה של יוסף מקובסקי (כפי שהוא כתב)

אני יוסף מקובסקי נולדתי ב-1920. אח' יעקב ואני נולדנו בbialistok ברחוב נובי סביאט 25 (Nowy Swiat 25), שהיתה אחד ברחובות המרכזיים וה策לבה עם רחוב ליפובה.

בית שלנו היה מעץ ועוד היה בית חור בחילון כתוצאה מכדור שיריו הבולשביקים.

שם אמי היה כוהן מבית סידלצקי (Siedlecki) ושמו של אביו היה הירש. אבוי נולד בbialistok ואמי בעירה קטנה צלבנה (נמצאת בצפון מזרח פולין קרוב לגבול עם ביאלורוס וליטא). הייתה לנו גם אחות גדולה ושמה שרה.

אני זוכר טוב את הדירה שלנו ברחוב ווישבסקה 53 מול הכנסייה הגרמנית (עכשווי קתולית) בשם ויצ'ר (Wojciech) הקדוש.

ברחוב שלנו גרה אוכלוסייה יהודית ופולנית. זה היה פרט מאד חשוב, כי אחרי שהגרמנים נכנסו לביאליסטוק בימי 1941 הם לא ניסו לחפש ברחוב זה יהודים. אותם עצרו כאשר הילכו לעבודה לטחנת הקמח במזובייצקה 39 (Mazowiecka). למלנו היה לנו אישור שאנו אנשי מקצוע ושמנהל הטחנה (טחנת הקמח בה עבדנו) צריך אותנו.

יהודים שנתקפסו ונעצרו הובאו לפיטראשה (Pietrasze) שם היו יורם בהם.

אני רוצה לדבר לא רק על עצמי אלא גם על אח' כי רב הזמן הינו ביחיד. הוא היה שיר לארגון הצעירים הציוניים שנמצא ברחוב נובי סביאט (Nowy Swiat) מספר 24. מגיל צעיר הוא היה שיר לארגון זה עוד מבית הספר היסודי. ארגון זה היה מכין לנסיעת פלשתינה.

תקופת הסובייטים בbialistok עברה בעלי אירועים מיוחדים.

ב-1941.6.23 אימאה העירה את שניינו והודיעה שפרצה מלחמה ושלינו לברוח. "אנחנו הזרים" אמרה אמא נשאר כאן. הורי היו אז בני 50. היום אני יודע שהוא לא גיל זקן. אני ואני יצאים בדרך לוולקוביסק (Wolkowysk), עברנו על-ID טנקים פגועים ונוטשים וכל הזמן טסו מעלינו מטוסים גרמניים. את המטוסים הסובייטים לא ראיינו בכלל. אחריו זמן מה קפינו על משאית ואז באותו רגע עזק אח' מטוסים! קפינו שניינו הוא שמאלה ואני ימינה. במרחך מה היו פסי רכבת שהמטוסים מיד הפיצ'ו. המשאית אף היא התלקחה. המטוסים היו כל כך נמוך שהיא נדמה לי שאני יכול לתפוא אותם בידיים. מצאתי את אח' הוא לא נפגע והחלנו לחזור הביתה לביאליסטוק.

过后 מספר חודשים לאחר שובנו נכננו כולנו לגטו. התגוררנו אצל דודה ברחוב קופיצקה (Kupiecka) 39, דרך החצר ניתן היה לעبور לרחוב ביאלווטצ'נסקה גם לוודסקה. הבתים האלה ברחובות אינם קיימים, כולנו נעלמו יחד עם תושביהם.

אנחנו עבדנו מחוץ לגטו במקומות שונים על מנת להרוויח קצת ולהביא אוכל הביתה. לקחו אותנו לעבוד ב-ז'וירק' (Zwirki) ובויגורה (Wigura) לבניית אורות סוסים. שם בבי'ס' לשעבר מספר 1 היו עכשווי שוטרים במדים חומיים (בנדיטים). גרמני שומר עליינו היה בן אדם הגון ונחמד ואמר לנו: תעבדו לאט ואם לא יתנו לכם לאכול אז אל תעבדו בכלל. במשך מספר שבועות היה לנו שקט ודי הרבה אוכל מטבח גרמני.

הכי הרבה אהנו לעבוד בטחנת קמח. עד היום אני נזכר באהבה בעובדים שם. היה אחד ברונק (Bronik). בהיותו אפילו שכיר אמר לי: אני יודע שהיית קומוניסט אבל אני לא אסגיר אותך אתה בן אדם הגון. כשганבתني קmach, תמיד אחד מהפולנים שמר והוא מוכן להזהיר אםFTAOM היה מגע גרמני. לפולנים היה יותר קל לגנוב. קודם כל היה יותר קרובים לביתם וגם לא בדקנו אותם לעתים כה קרובות כמו שבדקו את היהודים. אימת תפירה ל' כמה שקיות קטנות שהיית קשור אותם על הבطن וכרך מסביב לבטן היה פס של שקיות מלאות קmach. לא הייתה דר' אחרת לשroud.

אחי כבר היה פעיל גם בארגון מתחתרת ציוני. הם היו גונבים לעיתים קרובות נשק והציגו להעיר אותו מוחוץ לגטו. המומחיות שלו הייתה ביצירת כתות של רובים היה להם חדר סודי ברחוב נובי סביאט (Nowy Swiat).

החל מ-1 בנובמבר 1942 כבר לא יצאו מוחוץ לגטו. עבדנו בבית חrosis ליצור רהיטים על שם איסקר סטפן (Oscar Stefen) ברחוב קופיצקה (Kupiecka) בין יוחביבקה והגשר מעל נהר ביאלה. ככל מאי קנוו בנו שיש לנו מוצג כל כך טוב (נגידים). המנהלים שרכמו על אנשים היו מקבלים לבית החrosis יותר אנשים ממה שהיו צריים. כל נגר טוב ומקצוע היה לו איזה 20 שעירים. אני הייתי נתן להם ניר זכויות על מנת שיילטו את העז.

באקציה הראשונה בגטו ב-5 בפברואר 1943 כל אלה שעבדו בבית חrosis לא נלקחו. הגרמנים השאירו את כולנו במנוחה לעבוד. אח' החליטי האקציה לлечת לעיר לפרטיזנים. אני נשארתי עם הורים ואחות. הייתי חייב להישאר. אבי היה הולך קודם לעבוד על הכבישים שם הגרמנים הרגו אנשים בלי להתחשב. אבי היה לגמרי שבור ומדוכא והייתי צריך לעזור לו ולאמי.

שוב עבדתי בשתי טחנות: קמח ברחוב מזובייצה (Mazowiecka) וזה שעסוק בייצור גרעינים לדיסות ברחוב קוסצ'לבא (Koscielna). בהז האחרון היה מנהל פולני שהכיר אותי וידע שאני לוחם הביתה גרעינים.

אחי חזר לתקופה קצרה לגטו מיערות סופראסל (Suprasl) על מנת לדוח מה קורה, לגייס עוד מספר אנשים, לקחת מחון, ומכשרים על מנת לבנות בונקרים. הוא לא נכנס הביתה כי פחד משכנים. אחר כך מאי הצטער כי זו הייתה הפעם האחרון שהוא הגיע לארונות ההרים ואחות שרה. הוא מיד חזר לעיר, הייתה לו התמצאות מאד טוביה בשטח, ממש נולד גשש. מפקדם אז היה סוכצ'בסקי (Suchaczewski) שמצווא היה ממרכז פולין.

גם אני הייתי שיר לארגון אבל מאי אפוליטי. היה בארגון שלנו אנשים שרצו לлечת לעיר והוא כאלה שהיה بعد להישאר בגטו ולהילחם ולמות בגאווה ובכבוד.

ב-1943.8.16 הגרמנים הקיפו את הגטו. זה היה תאריך חיסול הגטו. אני מיד רצתי מרחוב קופיצקה (Kupiecka) ברחוב צ'פלא 1 (Cieplka) שם החלנו כולם להיפגש. היו לנו מספר לא גדול של רימונים, היו גם כמה חברות מארגונים אחרים מהם היוRobim. התחלינו יריות. הגרמנים הקיפו אותנו. איך שהוא הצלחתי להגיע ליוורובייצה 26 (Jurowiecka 26). ברחוב צ'ב הגרמנים כבר החלו לאסוף אנשים על מנת להוביל אותם לביאלוסטוצ'ק מאחרי פס' רכבת. היה שם שטח חקלאי ענק פניו לגמרי כי כבר קטפו את כל מה שגדל שם.

הגרמנים ואוקראינים לא ירו כבר אלא רק הוציאו אנשים מהבתים בגטו. אני עם כמה חברים הצלחתי להמנום. עשינו הסכם בינוינו שכל מי שיינצל יחשש קשר עם פרטיזנים. החלנו שכלי יום יכחשה מישחו על יד הטנק הפוגע השלישי על ה"שביל נפוליאון".

בнтאים כולם ישבנו בשטח החקלאי ללא מים ולא מזון איזה יומיים. לאחר מכן הגיעו לתחנת רכבת פבריצינה (Dworzec Fabryczny) והעמיסו לקרונות. שנכננו לkron אני מיד עשית סימן במקום שבו נסגר מחסום של הקרון. עד שהגענו לעיר לאפי (Lapy) כבר היה חור מאד גדול במקום הוודות לאולר שמצאנו אצל אחד האנשים בקרון. ואצל השני היה פטיש. אני ניגר הצלחתי לעשות את החור כך שאפשר היה להוציא את היד ולהרים את המחסום על הדלת. אבל אז הגרמנים ראו את זה. הרכבת נעצרה בלאפי.

חשוב לדעת שהגרמנים היו מסיעים בקרונות את החברה הצעירות במשך היום ואילו את האנשים המבוגרים בלילה. מעל כל קרן ישבו אוקראינים. אחד צזה בלאפי התחל לירות דרך הקייר של הקרון שלנו. לאחר מכן הגיעו תיל וקשר את הדלת של הקרון. לאורך פס' רכבת הלאו פטROLים של גרמנים וכמה פעים עצרו את הרכבת בדרך מביאליסטוק לטרבלינקה כי אנשים קפצו מרכבת.

נהר נארב (Narew) היה כבר מאחורינו והתקרבנו לצ'יז'ב (Czyzow). ידענו שברגע שהרכבת תחצה את הנהר בוג (Bog) אז אין לנו ולא יהיה לנו שום סיכוי לkapo' ולשרוד. אנחנו בינוינו הצלחנו להתגבר על חוט תיל ופתחנו את הדלת של הקרון. אמרנו שקדם כל יקפזו הבנות. אוקראינים כ毋ון מיד ראו והתחילה לירות. חלק מאנשים נפלו מתחת לגלגלי הרכבת או נהרגו מיריות. אני קפצתי ובמקום להתחיל לבסוף ולרוץ מהרכבת והחלטתי להתקrab למיסליה. הגרמנים לא עצרו את הרכבת הפעם ממשום מה. הרכבת כבר הייתה קרוובה למלכינה (Malkinia). ראיית'

בחורה אחת ועוד 3 חברות שלא נפגעו. הרכבת כבר עברה ואנחנו מצאנו נהר קטן והתנפלו על המים כי לא שתוינו הזמן זמן.

הגענו לחורשת עצים קטנה. ניגש אליו איכר פולני. תוך עבודתו בשדה הוא ראה אותנו קופצים מרכיבת. אמרתי לו דבר אחד: יש לי בקשה אליך, לך לבקתה שלך וביא לנו חתיכת לחם וקצת חלב ואיזה בגדים בלויים ואני אתן לך מכנסים שלי במצב יותר טוב. כמובן מאד חששנו שמא יביא גרמנים. אבל הוא חזר לבד והביא מה שבקשנו.

הייתה לנו בעיה כיצד לצלת ללא מצפן ובלי מפה. כמובן הלכנו לפি כוכבים רק קיוינו שהשמות יהיו מספיק בהירים ונראה את הכוכבים. צרייך לדעת שקבוצת הכוכבים שمراה כוון צפון מערב משתנה מיד אחרי השעה הראשונה של כל יום חדש. הקושי האחורי היה שככל פעם שראינו כפר הינו חייבים לעקוף אותו. כך הלכנו שבועיים למרות שהמרחיק היה בסך הכל 100 ק"מ.

לילה אחד הגיעו לנهر נארב (Narew) נהר מאד גדול ורחב. לא ידענו מה לעשות. כל הסירות היו נעולות ובחושך גם לא ראיינו את הגדה השנייה. פטאום ראיינו או. האור היה בבקתה ישנה שעל ידה הייתה ערמה ענקית של קש. בቤת ישב ד"ג זקן, הוא כמובן מיד ידע את מי הוא רואה. לי למשל לא היו נעלים והמכנסיים היו מלאים טלאים. כמובן הפנים שלנו. ואז הדיג הזקן אמר: לכו תשכבו בערמת קש, עם השחר כshawud היה חושך אני עבר אתכם את הנהר. פעמיים הוא חזר והעביר אותנו את הנהר כי הינו 5 אנשים: יוסף (yosupe) הבחורה, שמואן (kunresek) (שרד את המלחמה), ינקל גולברג, ליב ויינשטיין (שהיה משורר) ואני.

רצינו משחו לחתת לדיג ולא היה לנו מה. הבן אדם הזה גם לא ציפה לשום דבר בתמורה רק אמר: תלכו ושאליהם ישמר עליהם ואם גרמנים יתפסו אתכם רק אל תגידו מי העביר אתכם את הנהר. אני זוכר את הדיג הזה עד היום. אחרי הנהר נארב לכוכבים לא הייתה כבר ממשמות. רק רצינו לעקוף את ביאלייסטוק עברנו על יד Ignaitek. מרוחק ראיינו את הכנסייה של הרוח הקדוש. בלילה אנחנו תמיד התקרנו בשקט לכפרים על מנת לקרוא את השמות שלהם ולדעת איפה אנחנו נמצאים.

הגענו לתחנה קוּרְיאָנִי (Kuruanie). היה גשם ובקרבה ראיינו בקתה של איכרים. חשבנו שאין לנו מה להפסיד וכוכנו פנימה. הייתה שם אשה כפריה עם ילד ואישה זקנה. האישה עם הילד הסכימה שנכננו. כשחזר בעל אמר לבשל תפוחי אדמה ולשים חלב על השולחן. כל כך הרבה זמן לא אכלנו ואוכל חם שהיה בשביבנו ואוכל מധאים. האיכר שמר כל הלילה על יד החלהן כי בסביבה היו שומרים גרמנים ולפעמים היו נכנים לבקשתו להתחמם. בבוקר העיר אותנו והסביר איך לעקוף את הכהר ולהגיע ל"שביל נפוליאון". כך לאורך כל הדרך היה לנו מזל וางשו אותנו טובים.

הגענו למקום שבו צריכים להיות 3 טנקים. מתברר שהגרמנים פרקו שניים מהם ולקחו ורק חיכינו במקום הלא נכון ואף אחד לא הופיע. ואז החלנו שהבחורה יוסףה תಲך לביאלייסטוק ותיצור קשר עם קשריות שהו על ניירות ארימים בעיר. יוסף הייתה בלונדינית ונראתה פולנית רק הוא לה שריטות על הפנים מקפיצה מרכיבת. בלילה שהוא הולכת לביאלייסטוק מצא אותו מארק בור ולקח אותו לקבוצת פרטיזנים.

יוספה בדרך חזרה מביאלייסטוק ונכנסה לבקתה של שומר העיר שעשם היה קוראובוביץ' (Korabowicz) והוא הסגיר אותה לגרמנים. זו הייתה האבדה הראשונה. את ארבעתנו חילקו בין שלוש קבוצות ולאחר שבוע אבדנו את גולברג ויינשטיין.

על תקופת הפרטיזנים ספרו אנשים אחרים ואחי כתוב ספר.

לקראת סוף המלחמה הצטרפו אלינו סובייטים. להם כבר היה נשק ואנחנו הכרנו מצין את העיר והסביבה. מה שעשינו בפרטיזנים בעיקר היה הורדת הרכבות מפסי רכבת והכי קל היה לחזור את קו הטלגרף ולחבל בעמודי הטלגרף.

עדרו לנו במישרדי משפחות פולניות סיידלץקי (Siedlecki) ומשפחה מא-ה-ה. הינו בסביבות סופראסלא (Suprasl). צרייך היה לדעת תמיד מה קורה עם הגermנים שהיו בסביבה ב-Kopna Gora.

לפעמים כשידענו שהם נסעו לביאלאסטוק הינו נכנסים לבתים בסביבה וಗונבים מזון ופעם אחת גנבו חזירון שלם מטבחנת קמח בסביבה ב-Sokolda. לעיתים גם עשוינו טעויות כמו למשל שישרד שלג הלכה קבוצה לגנבו תפוחי אדמה. עקבות כאלה בשלג נשארות לפעמים כ-10 ימים לפחות שערת שלגים. הגרמנים התקיפו את שטיי הקבוצות. אחיו הצליח להוציא קבוצה אחת והם ניצלו אבל בשנייה כולם נפלו.

יום לפני השחרור ראייתי את ביאלאסטוק עולה בלהבות. כמו כן הייתה ביאלאסטוק מיד לאחר שחרורה ע"י הצבא האדום. לא רצוי לקחת אותנו (אותו ואחיו) לצבא ובביאלאסטוק החלנו שהחכים לא יחוור כפי שהיה. ואז החלנו לעבור לגרודנו שם גם הייתה בת דודה שלנו ליובה סידלצקה. אחיו הילך לעבוד בבית חרושת לייצור רהיטים נגאר. אחרי ששבוע קיבל צו גיוס לצבא אדום. ביקש שניי אישר ואחכה לו שייהיה לו לאן לחזור. לאחר מכן ב-4.4.1946 נולדה הבת וגם הגבול נסגר ואית אפשר היה לחזור לפולין. אחיו חזר מברלין ומאוגוסט 1946 הינו ביחיד בגרודנו ועבדנו תמייד ביחיד נגארים. וכך עד 1957.

יוסף מקובסקי עם בתו אירית ושני נכדיו עמי ודן ליד פסXi הרכבת מקומ שבו קפץ